

2016-12-20
M2016/03027/Ee
M2016/02275/Ee
M2016/02483/Ee

Miljö- och energidepartementet

Energimarknadsinspektionen
Box 155
631 03 Eskilstuna

Uppdrag att se över regleringen av intäkter från elnätsverksamhet

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Energimarknadsinspektionen att föreslå en författningsreglering avseende en rimlig avkastning vid fastställandet av en intäktsram för elnätsverksamhet. Energimarknadsinspektionen ska som underlag jämföra olika metoder för att beräkna en rimlig avkastning och beskriva för- och nackdelarna med dessa. Energimarknadsinspektionen ska utgå från att allmänt vedertagna ekonomiska metoder ska tillämpas även i fortsättningen. Vidare ska Energimarknadsinspektionen ta särskild hänsyn till vikten av att avkastningen bestäms med metoder som är transparenta för aktörerna och ta nödvändig hänsyn till förhållandena på kapitalmarknaderna.

Energimarknadsinspektionen ska även se över bestämmelserna om nätföretagens intäkter från nätverksamhet och vid behov lämna förslag till ändringar i ellagen (1997:857) och förordningar som meddelats med stöd av lagen.

Energimarknadsinspektionen ska också ta fram och redovisa uppgifter om nätföretagens investeringar och planerade investeringar i elnäten. Av utredningen ska det framgå om investeringarna är drivna av teknikutveckling, förbättring av leveranssäkerhet, expansion, kapacitetsökning eller andra faktorer.

Författningsförslagen ska följas av en konsekvensutredning som visar vad de föreslagna ändringarna innebär för kunder, nätföretag och andra aktörer som berörs.

Energimarknadsinspektionen ska hämta in synpunkter från berörda myndigheter och organisationer. Uppdragets genomförande ska fortlöpande stämmas av med Regeringskansliet (Miljö- och energidepartementet).

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Miljö- och energidepartementet) senast den 23 oktober 2017.

Skälen för regeringens beslut

Avkastningen

Regleringen av nättarifferna med intäktsramar för nätkoncessionshavare (nätföretag) började tillämpas den 1 januari 2012. I korthet går regleringen ut på att Energimarknadsinspektionen i förväg fastställer de samlade intäkter som ett nätföretag högst får uppbära från nätverksamheten under en tillsynsperiod om fyra år (intäktsram). Intäktsramen ska täcka skäliga kostnader för att bedriva nätverksamhet under tillsynsperioden och ge en rimlig avkastning på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten (kapitalbas). Kapitalbasen ska beräknas med utgångspunkt i de tillgångar som nätföretaget använder för att bedriva nätverksamheten. Vidare ska hänsyn tas till investeringar och avskrivningar under tillsynsperioden.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigade, Energimarknadsinspektionen får meddela föreskrifter om beräkning av en rimlig avkastning. Inför fastställandet av intäktsramen för den andra tillsynsperioden (2016–2019) har regeringen bland annat meddelat föreskrifter om hur kapitalförslitning ska beräknas i förordningen (2014:1064) om intäktsram för elnätsföretag.

Elnätsmarknaden är ett naturligt monopol där kunderna är hänvisade till ett visst nätföretag. Det är därför viktigt att ha en reglering med en skälig nivå på avkastningen. En oskäligt hög avkastning drabbar kunderna som får omotiverat höga elnätsavgifter utan att kunderna får någon kompensation för dessa höjda avgifter. Samtidigt ska regleringen ge nätföretagen en rimlig avkastning på sitt kapital. Det har krävts långdragna domstolsprocesser för att fastställa nivån på avkastningen. Förvaltningsdomstolarna har i dessa avgöranden fått göra bedömningar i detaljfrågor som rör komplicerade ekonomiska överväganden. För att säkerställa att avkastningen hamnar på en rimlig nivå samtidigt som berörda aktörer får tydligare och enklare bestämmelser att följa med kortare ledtider finner regeringen att det finns

skäl att utreda frågan om det bör införas ytterligare reglering av avkastningen i elnätsregleringen.

Energimarknadsinspektionen får därför i uppdrag att utreda och ta fram författningsförslag avseende en rimlig avkastning vid fastställandet av en intäktsram för elnätsverksamhet. Författningsförslagen ska åtföljas av en konsekvensutredning som visar vad de föreslagna ändringarna innebär för kunder, nätföretag och andra aktörer som berörs.

Övrig reglering

Energimarknadsinspektionen är expert- och tillsynsmyndighet när det gäller regleringen av nätavgifter och har därför förutsättningar att se det eventuella behovet av ändringar i det övriga regelverket på området. Regeringen ger därför Energimarknadsinspektionen i uppdrag att utifrån inspektionens resurser och den givna tidsplanen se över övriga bestämmelser som gäller nätföretagens intäkter från nätverksamheten och, om inspektionen ser behovet, lägga fram ändringsförslag. Eventuella författningsförslag ska åtföljas av en konsekvensutredning som visar konsekvenser för kunder, företag och andra berörda aktörer.

Investeringar i elnäten

Inför den andra tillsynsperioden trädde nya bestämmelser i kraft när det gäller beräkningen av anläggningarnas ekonomiska livslängd och kapitalförslitning. I korthet innebär de nya bestämmelserna att avskrivning ska göras linjärt vilket innebär att kapitalkostnaderna successivt minskar och upphör efter att den ekonomiska livslängden löpt ut jämfört med den tidigare tillämpningen då kapitalkostnaderna var oberoende av anläggningarnas ålder.

Regeringen har fått information om att investeringarna i elnäten i Sverige har ökat och kommer att öka inom den närmaste framtiden, bl.a. med anledning av de nya bestämmelserna om ekonomisk livslängd och kapitalförslitning. För att regeringen ska få en bild av investeringstakten i svenska elnät får Energimarknadsinspektionen i uppdrag att utreda och ta fram uppgifter om nätföretagens investeringar och planerade investeringar i elnäten. Av utredningen ska det framgå om investeringarna är drivna av

teknikutveckling, förbättring av leveranssäkerhet, expansion,
kapacitetsökning eller andra faktorer.

På regeringens vägnar

Ibrahim Baylan

Jan-Olof Lundgren

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Finansdepartementet /KO
Finansdepartementet/BA 2
Näringsdepartementet/KSR